

Câu chuyện nước sạch ở xã YM *

Phạm Văn Hiền
Đại học Nông Lâm TP. Hồ Chí Minh

YM là xã căn cứ cách mạng nổi tiếng của tỉnh D., nghe đâu trong chiến tranh hầu hết cán bộ lãnh đạo tỉnh hiện nay đều sống ở vùng căn cứ này và được dân làng che chở, bảo bọc. Do vậy xã được chính quyền địa phương và tỉnh D. đặc biệt quan tâm về mọi mặt.

Tháng 4/1997 Chính phủ Đan mạch đầu tư cho nước ta một dự án lớn về hỗ trợ quản lý tài nguyên nước, thời gian trong vòng 3 năm với tổng kinh phí: 7,97 triệu USD. Phía Đan Mạch: 7,7 triệu USD, phía Việt Nam: 0,27 triệu USD.

Tỉnh D. là điểm ưu tiên được Nhà nước đầu tư cho dự án này và tỉnh đã chọn ba huyện K., C. và B. để thực hiện.

Huyện K. được tỉnh quan tâm hàng đầu và xã YM được thí điểm thực hiện cho giai đoạn một. Dự án này có 4 hợp phần lớn: Thủy lợi, khuyến nông, tín dụng và phát triển nông thôn tổng hợp. Trong câu chuyện nhỏ này người viết chỉ nêu về hợp phần thủy lợi và chúng ta cùng suy ngẫm.

Hợp phần thủy lợi tại YM nhằm ***cung cấp nước sạch nông thôn*** cho 3 buôn trung tâm của xã YM. Ngay trong năm 1997, dự án đã được triển khai và sau một thời gian khảo sát tìm nguồn nước và tính toán chính xác trữ lượng nước, dự án đã tiến hành đắp đập và xây hồ chứa nước để lấy nước, sau đó xây hệ thống lọc nước và dẫn đường ống nước dài 10km về xã và tỏa ra khắp buôn làng. Cứ 100m dọc đường đất trong buôn có 1 “bến nước sạch” với một vòi nước gắn rôminê và mảng sân nhỏ xây bằng xi măng trông rất đẹp mắt. Ngày khánh thành bàn giao cho xã diễn ra thật khang trang và long trọng, có cả Ông Bà Tổng lãnh sự Đan mạch từ TP. Hồ Chí Minh lên cắt băng khánh thành.

Thời gian trôi qua chưa được nửa mùa rẫy, các bến nước sạch này đã bị hỏng, vòi rôminê bị tháo bỏ, nước chảy lầy lãng ngày đêm, các bến nước sạch trở thành những vũng nước lầy lội, dơ bẩn. Như vậy, dự án nước sạch đã làm dơ bẩn buôn làng. Khi chúng tôi đến với người dân, nghe họ nói cho con số đầu tư của dự án thật ngớ ngàng và ước tính tiền dự án có thể xây cho mỗi hộ một căn nhà ngói khang trang và một xe Honda Nhật vẫn còn thừa tiền.

***Theo bạn dự án vì sao thất bại?
Nếu tiền của đồng bào họ có làm vậy không?***

*: Trường hợp nghiên cứu là giả định, hư cấu để sinh viên/học viên thảo luận nhóm, tác giả không ám chỉ một trường hợp cụ thể ngoài thực tế.